

NỬA ĐOẠN ĐƯỜNG

Chu Bá Yến tâm sự với chiến hữu và thân hữu

Tôi rời Việt Nam vào ngày chót của cuộc chiến. Sau một thời gian ở trại tị nạn, tháng 7 năm 1975 tôi xuất trại đến định cư ở nam Florida. Đồng bào từ trại tị nạn Eglin AFB ở phía bắc Florida đổ xuống phía nam ngày một nhiều, vì nơi đây khí hậu ấm áp như quê nhà. Do đó, năm 1977 chúng tôi lập Hội Ái Hữu để tương trợ lẫn nhau.

Năm 1988, tôi đưa ra phương châm “**Chung Tay Xây Dựng Cộng Đồng, Tranh đấu cho Quê Hương**”, tôi thành lập Hội Cựu Chiến Sĩ VNCH Nam Florida, Liên Hội Cựu Quân Nhân Tiểu Bang Florida, rồi tiến đến thành lập Cộng Đồng Việt Nam Nam Florida, vận động thành lập Cộng Đồng Việt Nam Tiểu Bang Florida là Cộng Đồng cấp Tiểu bang đầu tiên ở Hoa Kỳ. Sau cùng là đồng sáng lập Cộng Đồng Việt Nam Tại Hoa Kỳ năm 1993.

Năm 1988, trên cương vị Chủ tịch Hội Cựu Chiến sĩ tôi phát động phong trào tranh đấu nhân quyền cho đồng bào quốc nội, đòi trả tự do cho các chiến hữu bị giam cầm trong các trại tù cải tạo, và định cư cho các đồng bào tại các trại tị nạn. Viết thỉnh nguyện thư gửi Tổng Thống George Bush, Quốc Hội Hoa kỳ, và một số tổ chức Nhân Quyền Quốc Tế. Năm 1994, tôi viết thỉnh nguyện thư gửi Tổng Thống Bill Clinton yêu cầu đặt điều kiện nhân quyền khi Hoa Kỳ thiết lập bang giao với Việt Nam, v.v... Những thỉnh nguyện thư đều được phúc đáp.

Ngoài những hoạt động trên, cũng với tư cách Chủ tịch Hội Cựu Chiến Sĩ tôi vận động ông Arthur E. Teele Thị trưởng thành phố Miami cho xây **Đài Chiến Sĩ Trận Vong ở Miami theo mô hình tượng Thương Tiếc**. Ông Thị Trưởng chấp thuận trên nguyên tắc. Nhưng sau đó, trong một buổi họp của Liên Hội Cựu Quân Nhân, các thành viên Liên Hội yêu cầu xây Đài Chiến Sĩ Trận Vong ở Orlando vì nơi đây là trung tâm của Florida. Không lâu sau, tôi mãn nhiệm Chủ tịch Liên Hội, vị Tân chủ tịch Liên Hội hoạt động được vài năm thì ngưng do đó dự án Đài Chiến Sĩ Trận Vong cũng đi theo.

Mặc dù vậy, tôi vẫn mơ một ngày sẽ xây tượng đài để dựng ngọn cờ Dân Tộc, Vinh danh Quân Lực Việt Nam Cộng Hòa, Tri Ôn các Chiến hữu đã chiến đấu và hy sinh dưới lá cờ đỏ để bảo vệ đồng bào miền nam Việt Nam sống an vui hạnh phúc.

Trời không phụ lòng tôi. Năm 2008 nhân danh Chủ tịch Hội Đồng Đại Diện Cộng Đồng Việt Nam Tiểu Bang Florida tôi thành lập Ủy Ban Vận Động Xây **Tượng Đài Chiến Sĩ Việt Mỹ Florida**. Được tán thưởng và hỗ trợ mạnh mẽ của đồng bào nên Tượng Đài được khánh thành nhân dịp Quốc Hận năm 2013.

Trong buổi lễ khánh thành, mặc dù trời nắng đẹp, một đám mây mỏng lướt qua khu làm lễ thả những giọt nước mưa nhẹ nhẹ xuống. Ông MC Nam Lộc nhanh chóng báo cho quan khách, đây là những anh linh tử sĩ về chung vui với tượng đài.

Miền Nam Florida nơi tôi cư ngụ đã 50 năm. Tôi vận động chủ một shopping center cho treo cờ Việt Nam Cộng Hòa trong suốt 30 năm. Nay chủ shopping center bán cơ sở đó. Chủ mới không

cho treo cờ các quốc gia trên 5 cột cờ lớn trong đó có cờ Việt Nam. Tôi đi vận động một shopping khác cho tôi được xây dựng hai cột cờ để treo cờ Mỹ và cờ Việt, nhưng không thành công!

Do đó tôi thiết lập mô hình và vận động thành lập Ủy Ban Vận Động xây **Đài Tưởng Niệm Chiến Tranh Việt Nam**. Có linh ứng đến với tôi. Khi nằm trong nhà thương hình ảnh **tượng Thương Tiếc** hiện đến quanh quẩn trong tôi nhiều ngày. Tôi mở laptop thay hình cuộc tấn công phối hợp Việt Mỹ vào một căn cứ Cộng sản ở biên giới phía bắc Tây Ninh trên mô hình bằng hình tượng Thương Tiếc mặc dù mô hình đã sẵn sàng đi xin phép. Mô hình mới với hình tượng Thương Tiếc được Ủy Ban Vận Động và thân hào nhân sĩ nhanh chóng chấp thuận. Sau đó thành phố cũng nhanh chóng chấp thuận cho xây cất trong một Veterans Park.

Ngoài Tượng Đài và Đài Tưởng Niệm, năm 2004 tôi vận động **ông Jeb Bush Thống Đốc Tiểu Bang Florida ban hành bản Tuyên Cáo công nhận cờ Việt Nam Cộng Hòa là cờ Tự Do và Di Sản của cộng đồng người Việt ở Florida**. Năm 2023 được sự bảo trợ của Dân Biểu Fabricio, tôi vận động **Quốc Hội Tiểu Bang Florida ban hành bản Quyết Nghị Vinh danh Quân Đội Việt Nam Cộng Hòa và Quân Đội Hoa Kỳ tham chiến ở Việt Nam**.

Tối nay, tự nhiên tôi nhớ đến hình ảnh một cháu bé cầm bông hoa cắm lên mộ cha đăng trên tờ Florida Việt Báo tháng 6/2025 của tôi nhân ngày Father Day:

*Cha ơi, con biết cha đau,
Nhưng cha không nói dưới sâu mộ phần
Cha ơi con hiểu một phần
Đời người sẽ chết một lần quê hương
Mẹ nói cha được tuyên dương,
Lá cờ trên mộ Thiên Đường Tự Do!*

Rồi nhớ đến bài viết của nhà báo Đinh Quang Anh Thái phỏng vấn bà Lê Thị Ý tác giả bài thơ “Ngày mai đi nhận xác chồng” được Nhạc sĩ Phạm Duy phổ nhạc “*Tưởng như còn người yêu*” đăng trên tờ Florida Việt Báo tháng 8, 2025:

*Ngày mai đi nhận xác chồng
Say đi để thấy mình không là mình
Ngày mai đi nhận xác anh
Cuồng si độ ấy hiển linh bây giờ
...*

*Chong đèn em sẽ đêm đêm đợi chờ.
Bây giờ anh phủ màu cờ.*

*... Mùi hương cứ tưởng hơi chồng
Ôm mô cứ tưởng ôm vòng người yêu.*

Hình ảnh những giọt nước mắt của ca sĩ Ý Lan lăn trên gò má, rỏ xuống đôi môi. Và hình ảnh những phụ diễn đội khăn tang, ôm đầu khóc. Làm tôi nghẹn ngào. Tôi nghe lại bản nhạc một hai lần nữa.

Nhớ đến hình ảnh chiến tranh trên suốt chiều dài đất nước, những thiếu phụ lẫn lộn khóc bên xác chồng, nhất là vụ tấn công Tết Mậu Thân 1968 vào Huế. Đến đây tim tôi như muốn tan vỡ. Tôi cầu nguyện cho những thiếu phụ đó can đảm để đương đầu với hoàn cảnh mới.

Nhà văn Công Sơn tại Huế, Tết Mậu Thân 1968.

Tôi nghĩ đến hai chữ **TRI ÂN** những chiến sĩ Việt Nam Cộng Hòa đã chiến đấu và hy sinh cho tổ quốc là chưa đủ, mà còn phải **TRI ÂN** những gia đình tử sĩ đó đã mất đi người chồng, người cha yêu quý. Một sự mất mát vô cùng lớn lao trong cuộc đời.

Tôi vội ghi ý nghĩ trên, rồi đưa lên Diễn Đàn Điện tử dưới bút hiệu kỳ cựu của tôi là Tô Hoài Việt để tham khảo ý kiến. Rất nhanh chóng nhà văn Trần Việt Hải đã hồi âm bằng bài viết về hai chữ **TRI ÂN** đăng trên Website của Ủy Ban Vận Động xây Đài Tưởng Niệm Chiến Tranh Việt Nam. (https://www.daituongniemnamflorida.com/baivo/haichutrian_tranviethai.pdf)

Tôi tự nhủ rằng: có xây bao nhiêu Tượng Đài và Đài Tưởng Niệm đi nữa thì món nợ của tôi đối với quê hương, với lá cờ Tổ Quốc và với chiến hữu cũng không bao giờ đủ. Tôi đưa hai tay lên trán, nhìn vào màn ảnh máy điện toán, lá cờ Vàng thân yêu phát phới bay. Lá cờ trong trái tim tôi.

*Cúi đầu tạ tội Quê Hương
Chúng con còn nửa đoạn đường chiến binh (1)*

Mặc dù tuổi đời đã đi vào chín mươi, nhưng tôi sẽ tiếp tục với nhiệm vụ người lính già chưa bao giờ giải ngũ.

Mời quý vị bấm vào link sau đây để nghe bản nhạc “**Tưởng như còn người yêu**”

<https://www.youtube.com/watch?v=Ted7RxD2HF4>

Trân trọng chào quý vị

Chu Bá Yến

3:00AM ngày 17 tháng 9, 2025

(1) Hai câu thơ trên, tôi không nhớ tác giả và dùng 3 chữ "Nửa Đoạn Đường" làm tựa bài viết này